Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0156

Finanšpratība un aktīvāka finanšietekmētāju darbība uzkrājumu un investīciju savienības kontekstā

Eiropas Parlamenta 2026. gada 30. aprīļa rezolūcija par finanšpratību un aktīvāku finanšietekmētāju darbību uzkrājumu un investīciju savienības kontekstā (2025/2209(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā G20/ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Starptautiskā finanšu izglītības tīkla (ESAO *INFE*) ziņojumu par pieaugušo finanšpratību G20 valstīs, kas publicēts 2017. gada 8. jūlijā,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. novembra Direktīvu (ES) 2018/1808, ar ko, ņemot vērā mainīgos tirgus apstākļus, groza Direktīvu 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva)[1],

– ņemot vērā 2022. gada 11. janvārī publicēto ES/ESAO finanšu kompetences satvaru pieaugušajiem Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 19. oktobra Regulu (ES) 2022/2065 par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts)[2],

– ņemot vērā 2023. gada 12. janvārī publicēto Eiropas uzraudzības iestāžu apvienotās komitejas tematisko ziņojumu par valstu finanšu izglītības iniciatīvām digitalizācijas jomā, kurā īpaša uzmanība pievērsta kiberdrošībai un krāpšanai (*scams* un *fraud*),

---

1 OV L 303, 28.11.2018., 69. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj.
2 OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.

– ņemot vērā 2024. gada februārī publicēto domnīcas *Bruegel* dokumentu “Finanšpratības stāvoklis Eiropas Savienībā”,

– ņemot vērā 2023. gada jūlijā publicēto Komisijas Eirobarometra Zibensaptauju 525 par finanšpratības līmeņa uzraudzību ES,

– ņemot vērā 2023. gada 2. oktobrī publicēto ES/ESAO finanšu kompetences satvaru bērniem un jauniešiem Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes 2024. gada 6. februārī publicēto dokumentu “*Warning – For people posting Investment Recommendation on social media*” (Brīdinājums cilvēkiem, kas publicē investīciju ieteikumu sociālajos medijos),

– ņemot vērā Padomes 2024. gada 14. maija secinājumus par finanšpratību,

– ņemot vērā ESAO 2024. gada 27. jūnija ziņojumu “*PISA 2022 Results (Volume IV): How Financially Smart Are Students?*” (PISA 2022. gada rezultāti (IV sējums) – cik gudri ir skolēni finanšu jomā?),

– ņemot vērā Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas (*IOSCO*) valdes 2025. gada maijā publicētos galīgos ziņojumus “*Finfluencers*” (Finanšietekmētāji), “*Online Imitative Trading Practices: Copy Trading, Mirror Trading, Social Trading’ and ‘Digital Engagement Practices (DEPs)*” (Tiešsaistes imitatīvās tirdzniecības prakses: kopijveida tirdzniecība, spoguļveida tirdzniecība, sociālā tirdzniecība un digitālās iesaistes prakses),

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu “ Eiropas iedzīvotāju finanšpratība un izglītošana finanšu jomā”, kas pieņemts 2025. gada 17. jūlijā,

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 30. septembra paziņojumu par finanšpratības stratēģiju ES (COM(2025)0681),

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0082/2026),

A. tā kā finanšpratība ir būtiska dzīves prasme un pamatinstruments, kas ļauj iedzīvotājiem labāk pārvaldīt savu personīgo un ģimenes budžetu un veikt produktīvus ieguldījumus un uzņēmējdarbību, dodot iespēju pieņemt uz informāciju balstītus un pienācīgus lēmumus par uzkrājumiem, pensiju plāniem un citiem mērķiem un ieguldījumiem; tā kā finanšpratība ir būtiska, lai nekļūtu par upuri krāpšanai, maldinošai informācijai un pārmērīgām parādsaistībām, un tāpēc tai ir jābūt ar pamatīgām zināšanām par digitālajām finansēm,

kiberdrošību un tiešsaistes finanšu krāpšanas identificēšanu; tā kā šajā ziņā nozīmīgai lomai vajadzētu būt publiskajām iestādēm, jo īpaši neatkarīgiem regulatoriem, un pilsoniskajai sabiedrībai;

B. tā kā ES finanšu sistēmu pārvaldošā tiesiskā regulējuma pārmērīgas sarežģītības samazināšana uzlabotu tā piekļūstamību;

C. tā kā finanšpratība ļauj cilvēkiem izprast parādsaistības, finanšu tirgus, nodokļus un apdrošināšanu kā riska pārvaldības instrumentu, palīdzot viņiem pārvaldīt finanšu riskus, pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus un plānot pensionēšanos; tā kā, ņemot to visu vēra, izpratnei par naudas funkciju nevajadzētu būt kaut kam ārkārtējam, bet drīzāk tā ir nepieciešams nosacījums personas finansiālajai brīvībai; tā kā pierādījumi liecina, ka pastāv saikne starp finanšpratības līmeni un finansiālo iekļautību; tā kā finanšpratība ir uz rezultātiem vērsts jēdziens, kas parāda informētību par finansēm, zināšanas, prasmes, attieksmes un rīcības, kuras vajadzīgas, lai pieņemtu pamatotu finanšu lēmumu un galu galā sasniegtu finansiālu labklājību;

D. tā kā augstāks finanšpratības līmenis var motivēt iedzīvotājus efektīvāk ietaupīt, ieguldīt saprātīgāk un aktīvi piedalīties kapitāla tirgos, tādējādi veicinot iekļaujošu izaugsmi un inovāciju visās dalībvalstīs un dodot ieguldījumu makroekonomiskajā stabilitātē un nevienlīdzības samazināšanā;

E. tā kā Komisijas 2023. gada Eirobarometra zibensaptauja par finanšpratību ES pierāda nepieciešamību uzlabot finanšpratību Eiropā, jo rezultāti liecina, ka tikai 18 % ES iedzīvotāju ir augsts finanšpratības līmenis un šajā ziņā starp dalībvalstīm pastāv lielas atšķirības – to iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir augsts finanšpratības līmenis, svārstās no 11 % divās valstīs līdz vairāk nekā 25 % tikai četrās valstīs;

F. tā kā saskaņā ar Eirobarometra aptauju gandrīz 50 % ES pieaugušo nav ietaupījumu ārkārtas gadījumiem, kas viņiem būtu vajadzīgi, lai segtu trīs mēnešu iztikas izdevumus, savukārt 16 % vispār nav ietaupījumu ārkārtas gadījumiem; tā kā šie faktori apvienojumā ar ievērojamo patēriņa kredītu izmantošanu dažos reģionos palielina pārmērīgu parādsaistību risku, vājina mājsaimniecību spēju reaģēt uz pēkšņiem notikumiem un var negatīvi ietekmēt ekonomisko un sociālo kohēziju un var ierobežot spēju novirzīt ietaupījumus produktīviem ieguldījumiem reālajā ekonomikā;

G. tā kā saskaņā ar 2023. gada Eirobarometra aptauju tikai 38 % no ES respondentiem ir pārliecināti, ka no bankas, apdrošinātāja vai finanšu konsultanta saņemtie ieguldījumu padomi ir pirmām kārtām viņu interesēs, savukārt 45 % respondentu tiem neuzticas;

H. tā kā nesen veiktu ES aptauju rezultāti liecina, ka Eiropas Savienībā vidēji puse pieaugušo spēj pareizi atbildēt uz vismaz trim no pieciem

finanšu pamatzināšanu jautājumiem, tādējādi izceļot nepilnības izpratnē par inflāciju, saliktajiem procentiem, riska un peļņas jēdzieniem, kā arī diversifikāciju; tā kā ir ļoti svarīgi analizēt šīs aptaujas, lai apzinātu finanšu pamatprasmes un iespējamos turpmākos pasākumus;

I. tā kā 2024. gada Globālā privāto ieguldītāju perspektīva parāda, ka finanšu zināšanas korelē negatīvi ar finansiālo nestabilitāti gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, apliecinot, ka personām, kas ir finanšu jomā zinošākas, ir lielākas iespējas uzkrāt atbilstīgus līdzekļus pensijai;

J. tā kā finanšpratības trūkums nesamērīgi ietekmē sievietes, jauniešus, vecākus cilvēkus, personas ar zemākiem ienākumiem vai ierobežotu formālo izglītību un visneaizsargātākās grupas sabiedrībā;

K. tā kā labāka finanšpratība veicina sociālo iekļautību, palīdz samazināt nevienlīdzību un atbalsta un iespējo neaizsargātas vai marginalizētas grupas;

L. tā kā privāto ieguldītāju dalība kapitāla tirgos joprojām dalībvalstīs ir atšķirīga un labāka finanšpratība ir saistīta ar labāku finansiālo noturību un plašāku ieguldīšanu;

M. tā kā pētījumi liecina, ka jo īpaši Z paaudzes ieguldītāji (t. i., laikā no 1997. līdz 2012. gadam dzimušie) informācijas par ieguldīšanu un finanšu jautājumiem iegūšanai lielākoties izmanto sociālos medijus, meklēšanu internetā un personīgos kontaktus; tā kā sociālie mediji ir kļuvuši par dominējošu informācijas avotu jaunākām vecuma grupām, kā liecina 2024. gada Globālā privāto ieguldītāju perspektīva;

N. tā kā digitālā pārkārtošanās paplašina piekļuvi uzkrājumu un ieguldījumu produktiem, bet arī palielina iedzīvotāju pakļautību agresīvām mārketinga stratēģijām un krāpšanai tiešsaistē, padarot digitalizāciju gan par iespēju, gan risku;

O. tā kā ES finanšpratības rīcībpolitika var būt sekmīga tikai tad, ja to papildina viegli pieejami un riskam atbilstoši finanšu instrumenti;

P. tā kā publiskās un privātās sadarbības platformas un Eiropas mēroga iniciatīvas ir apliecinājušas savu efektivitāti skolu, pilsoniskās sabiedrības un nozares mobilizēšanā visās dalībvalstīs;

Q. tā kā uzņēmēju un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) finanšpratība ir kritiski svarīgs, bet nepietiekami novērtēts ES noturības un konkurētspējas aspekts, kam nepieciešama īpaša uzraudzība un pielāgotas programmas;

R. tā kā Komisijas Patērētāju tiesību aizsardzības programma 2030. gadam uzskata digitālo taisnīgumu, noteikumu piemērošanu un pārrobežu piekļuvi mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumiem par konkurētspējas pamatu un paredz īstenot ES finanšpratības stratēģiju un piedāvāt uzkrājumu un investīciju kontus;

S. tā kā Patērētāju tiesību aizsardzības programmā 2030. gadam ir ierosināts digitālā taisnīguma akts, lai cīnītos pret maldinošām saskarnēm, atkarību izraisošu dizainu un ietekmētāju problemātisku praksi kopā ar lielāku aizsardzību nepilngadīgajiem; tā kā programmā ir iekļauts paziņojums par ES rīcības plānu cīņai pret krāpšanu tiešsaistē, kura mērķis ir uzlabot preventīvos pasākumus, padarīt tiesībaizsardzības darbības efektīvākas un stiprināt atbalstu krāpšanas upuriem, tādējādi uzlabojot Digitālo pakalpojumu akta izpildi;

T. tā kā sociālos medijus aizvien vairāk izmanto, lai izplatītu, kopīgotu un apspriestu informāciju par finanšu tirgiem un investīciju stratēģijām un produktiem, un šajā kontekstā finanšu ietekmētāju (finanšietekmētāju) loma rada jaunas informēšanas un iekļaušanas iespējas, bet var arī radīt riskus, piemēram, interešu konfliktus, maldinošu reklāmu un informāciju vai krāpnieciskus paziņojumus, kas savukārt rada reālus nepiemērotas ieguldīšanas riskus;

U. tā kā sarežģītas tiešsaistes finanšu krāpšanas pieaugums, ļaunprātīgi izmantojot jaunās tehnoloģijas un MI, ir jāuzskata par aicinājumu stiprināt digitālo finanšpratību, lai nodrošinātu, ka patērētāji ne tikai izprot finanšu pamatjēdzienus, bet arī zina, kā pasargāt sevi arvien sarežģītākā, ātrākā un vieglāk pieejamā digitālajā vidē; tā kā finanšu krāpšana, arī tās mēģinājumi, iedragā uzticēšanos finanšu sistēmai, kā arī uzsver, ka tiešsaistes platformām un meklētājprogrammām ir īpašs pienākums apzināt un mazināt tiešsaistes ieguldījumu krāpšanas riskus;

V. tā kā dažos gadījumos, sniedzot auditorijai informāciju par finanšu jautājumiem, finanšietekmētāji darbojas līdzīgi kā mediju pakalpojumu sniedzēji, taču neievēro regulatīvos vai pašregulējuma instrumentus, kas saistīti ar komercpaziņojumu pārredzamību un kvalitātes standartiem vai sniegtā satura precizitāti, uzticamību vai patiesumu;

W. tā kā, lai gan dažas dalībvalstis ir sākušas klasificēt ietekmētājus, tostarp finanšietekmētājus, kā audiovizuālo mediju pakalpojumus pēc pieprasījuma saskaņā ar Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu (AVMPD), vispārējā likumdošanas vide attiecībā uz ietekmētājiem ES ir atšķirīga;

X. tā kā uzticamība, iekļautība un pārredzamība finanšietekmētāju digitālajos paziņojumos ir svarīgi nosacījumi, lai saglabātu sabiedrības uzticēšanos viņu darbam;

Y. tā kā aizvien biežāk tiek izmantoti īsi digitāli sociālo mediju paziņojumi kā galvenais finanšu informācijas avots un tie var būt bez pietiekama konteksta vai verifikācijas;

Z. tā kā ir būtiski veicināt un stimulēt dalību mazumtirdzniecības tirgū, lai attīstītu tālāk ES uzkrājumu un investīciju savienību un uzlabotu ilgtermiņa finansiālo drošību un pārticību visiem eiropiešiem, vienlaikus samazinot nevienlīdzību,

Finanšpratība kā kopīgi centieni un atbildība

1. saprot, ka finanšpratības veicināšana un finanšpratības programmu un iniciatīvu īstenošana visā Eiropā ir svarīga un horizontāla ES un tās dalībvalstu prioritāte un svarīgs nosacījums vienlīdzīgu finanšu iespēju garantēšanai tās iedzīvotājiem, jo pašreizējais zemais finanšpratības līmenis apdraud ES konkurētspēju, palielina nevienlīdzību un kavē privātpersonu investīcijas reālajā ekonomikā un tās ražīgumā, kaitē taisnīgumam starp paaudzēm, liedz uzņēmumiem, jo īpaši MVU, piekļuvi labi informētu investoru bāzei un nopietni apdraud mājsaimniecību noturību, labklājību un neatkarību, vienlaikus arī samazinot privāto ieguldījumu spēju pilnībā gūt labumu no kapitāla tirgiem un palielinot iedzīvotāju neaizsargātību pret krāpšanu un maldinošu reklāmu;

2. uzsver, ka labāka finanšpratība un izpratne par finanšu nozari un finanšu iestādēm netieši veicina finanšu stabilitāti; uzsver, ka uzlabota finanšpratība ļaus iedzīvotājiem pieņemt uz labāku informētību balstītus lēmumus par saviem izdevumiem, uzkrājumiem, pensijām, ieguldījumiem un finanšu plānošanu nākotnei, tādējādi sekmējot ekonomisko drošību;

3. apstiprina, ka finanšpratības uzlabošana var veicināt ES izaugsmi un palīdzēt sekmēt privātos ieguldījumus, papildinot īpašu investīciju stratēģiju, ko atbalsta ilgtspējīgs publiskais finansējums, lai virzītu vajadzīgās investīcijas nolūkā palielināt ES ražīgumu, atbalstīt zaļo un digitālo pārkārtošanos, stiprināt ES drošību un rūpniecisko suverenitāti un radīt kvalitatīvas darbvietas;

4. mudina dalībvalstis atjaunināt Padomes ieteikumu par pamatkompetencēm mūžizglītībā[3] un finanšpratību norādīt kā neatkarīgu pamatkompetenci;

5. uzskata, ka dalībvalstu līmenī veiktie pasākumi, kad tie ir labi koordinēti ar Komisiju, ir izrādījušies visefektīvākie privātpersonu dalības veicināšanā kapitāla tirgos, arī ar pensiju sistēmu starpniecību; uzskata, ka privāto ieguldītāju spēju lemt par to, kā un

---

[3] Padomes 2018. gada 22. maija ieteikums par pamatkompetencēm mūžizglītībā (OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.).

kur izmantot savus uzkrājumus, palielināšana galu galā sekmē labāku finanšpratību un līdzdalību tirgū;

6. uzsver, ka, lai gan finanšu izglītība ir primārais instruments, lai tieši uzlabotu finanšpratību, izglītība ir jāpapildina ar nepieciešamajiem regulatīvajiem aizsardzības pasākumiem un proaktīviem pasākumiem no finanšu pakalpojumu nozares puses, ietverot patērētāju aizsardzību un krāpšanas novēršanu;

7. uzsver finanšu nozares pieaugošo digitalizāciju un vajadzību digitālās prasmes iekļaut finanšu izglītībā kā tās būtisku daļu vai kā papildinājumu; šajā kontekstā atzīmē vajadzību finanšu izglītības rīkus pastāvīgi atjaunināt, lai neatpaliktu no digitālās attīstības;

8. mudina dalībvalstis skolu mācību programmās visos formālās izglītības posmos integrēt vecumam atbilstošus finanšpratības projektus kā papildinājumu izglītībai digitālajā un mediju jomā un paralēli formālām programmām, vienlaikus veicinot skolotāju atbalsta iniciatīvas; tāpēc mudina izveidot ES atbalstītus skolotāju apmācības tīklus, lai veicinātu konsekventas un augstas kvalitātes metodes finanšpratības mācīšanā visā ES, balstoties uz dalībvalstu paraugpraksi; uzsver, ka dalībvalstis, kas finanšu izglītību ir iekļāvušas valsts mācību programmās, uzrāda labākos rezultātus ES finanšpratības apsekojumos;

9. mudina dalībvalstis īstenot izglītojošas iniciatīvas, kas būtu piemērotas visiem dzīves posmiem, lai sekmētu mūžizglītību; saprot, ka šīs iniciatīvas būtu jāsaskaņo ar nozīmīgiem dzīves atskaites punktiem, piemēram, ar konkrēta formālās izglītības posma pabeigšanu, nekustamā īpašuma iegādi vai tuvošanos pensionēšanās vecumam, lai maksimāli palielinātu šādu iniciatīvu ietekmi;

10. uzsver, ka, veicinot pasākumus vai iniciatīvas finanšu izglītības jomā, ir svarīgi aizsargāt neatkarības un pārredzamības principus;

11. ierosina, izmantojot valstu mācību platformas, izveidot Eiropas padziļinātās finanšu kompetences satvaru pieaugušajiem, papildinot pašreizējo satvaru ar moduļiem par personīgo finanšu plānošanu, produktu salīdzināšanu, risku un diversifikāciju un ilgtspējīgiem ieguldījumiem;

12. mudina dalībvalstis ar atbilstošiem politikas pasākumiem stimulēt finanšu izglītības, mūžizglītības un finansiālās labklājības programmas darbavietās, lai uzlabotu informētību lēmumu pieņemšanā, jo īpaši attiecībā uz pensijām, vidēja termiņa un ilgtermiņa uzkrājumiem un ieguldījumiem, papildu pensiju kapitāla uzkrāšanu un personīgā budžeta plānošanu; šajā saistībā uzsver pilsoniskās sabiedrības, jo īpaši privāto ieguldītāju organizāciju, un attiecīgo sociālo partneru lomu šo pasākumu atbalstīšanā un īstenošanā, kā arī nepieciešamību efektīvi informēt iedzīvotājus par viņu pensijām un paredzamajiem ienākumiem;

13. mudina dalībvalstis piedalīties ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) finanšpratības testos jauniešiem un iedibināt regulāras aptaujas pieaugušajiem; atkārtoti norāda, ka finanšpratība izpaužas rezultātos un ka valstu stratēģijās būtu jāiekļauj skaidri un izmērāmi progresa rādītāji, pamatojoties uz ESAO/*INFE* instrumentu kopumu finanšpratības un finansiālās iekļautības novērtēšanai[4]; turklāt norāda, ka mērķrādītāju un uzdevumu noteikšanai būtu jāveicina valstu līdzdatbildība stratēģijās; iesaka Komisijai un dalībvalstīm finanšpratības stratēģijās paredzēt konkrētu elastīgumu, lai tās varētu pielāgot atbilstoši efektivitātes novērtējumu konstatējumiem;

14. atkārtoti uzsver, ka ir vajadzīgas pielāgotas un uz sabiedrību vērstas iniciatīvas, un noraida universālu pieeju; norāda, ka šīm iniciatīvām būtu jābalstās uz valsts pasākumiem un jāatspoguļo finanšpratības atšķirīgie līmeņi dažādos kontekstos, līdz ar to palīdzot plašāk un konsekventāk uzlabot finanšu zināšanas; pasvītro sieviešu, jauniešu, vecāku cilvēku, personu ar invaliditāti un traucējumiem un lauku apvidu iedzīvotāju situāciju un uzsver nepieciešamību mobilizēt sociālos partnerus, arodbiedrības, privāto ieguldītāju organizācijas, tirdzniecības kameras, finanšu tehnoloģiju nozari, MVU tīklus un pilsoniskās sabiedrības kustības, kā arī finanšu pakalpojumu nozari dalībai kopīgajos centienos reaģēt uz šādām specifiskām vajadzībām un izstrādāt konkrētus projektus, kas ir pēc iespējas tuvāki iedzīvotājiem un kopienām, jo īpaši iedzīvotājiem, kuri ir mazāk izglītoti finanšu jomā un tāpēc vairāk pakļauti finanšu satricinājumiem un neaizsargātāki pret finanšu krāpšanu; prasa paredzēt īpašas un mērķorientētas programmas visneaizsargātākajām grupām, arī tām, kas ir ārpus formālās izglītības;

15. norāda, ka jaunieši pa dažādiem kanāliem, proti, sociālajiem medijiem, arvien agrākā vecumā nonāk saskarē ar finanšu pakalpojumiem, to reklāmām un piedāvājumiem, kas liecina par nepieciešamību veicināt finanšpratību jau no agrīna vecuma;

16. uzsver nepieciešamību pēc mērķorientētas izglītošanas par tiešsaistes finanšu krāpšanu, tostarp par piramīdas tipa shēmām, "*pump and dump*" shēmām, kurās akcijas tiek strauji iepirktas un tad pārdotas, un krāpnieciskām investīciju kopienām; uzsver, ka, ņemot vērā plaši izplatīto finansiālo neaizsargātību, ir jāpalielina informētība par riskiem, ko rada parādsaistības;

17. prasa īstenot pasākumus, lai stiprinātu finanšpratību un uzņēmējdarbības prasmes cilvēkiem, kas uzsāk jaunu

---

4 ESAO, ESAO/*INFE Toolkit for Measuring Financial Literacy and Financial Inclusion 2022* (Instrumentu kopums finanšpratības un finansiālās iekļautības novērtēšanai 2022. gadā), *OECD Publishing*, Parīze, 2022.

uzņēmējdarbību, īpašu uzmanību pievēršot uzņēmējiem no nelabvēlīgas vides, arī tiem, kas ir ārpus tradicionālās izglītības sistēmas;

18. mudina dalībvalstis darīt iespējamas un popularizēt mikrokvalifikāciju sistēmas pieaugušo izglītības atbalstītājiem (kopienu vadītājiem, sociālajiem darbiniekiem, arodbiedrību pārstāvjiem);

19. aicina Komisiju paplašināt *Erasmus+* pieaugušo izglītības darbības un programmas "Digitālā Eiropa" attiecīgos virzienus, lai palīdzētu dalībvalstīm izstrādāt vecumam atbilstošus digitālās pratības un finanšpratības kursus, nodrošinot, ka vecāki cilvēki un citi neaizsargāti pieaugušie var droši lietot tiešsaistes banku pakalpojumus, mobilos maksājumus un digitālos saziņas kanālus;

20. uzsver, ka zems finanšpratības līmenis nesamērīgi ietekmē sievietes, proti, 60 % eiropiešu ar zemu finanšpratības līmeni ir sievietes; tādēļ uzsver nepieciešamību novērst gan finanšpratības atšķirības, gan vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības, lai ekonomiski iespēcinātu sievietes un nodrošinātu viņu pilnvērtīgu līdzdalību sabiedrībā; prasa ES un tās dalībvalstīm garantēt, ka sievietes var piekļūt instrumentiem, resursiem un iespējām, kas vajadzīgi, lai attīstītos, it sevišķi nozarēs, kurās viņas joprojām ir mazāk pārstāvētas;

21. norāda, ka studentu un gados jaunu pieaugušo finanšu izglītība var uzlabot arī to personu finanšu zināšanas, kuri ir viņu tuvākajā lokā, kas liecina par iespējamu multiplikatora efektu saistībā ar finanšu izglītību, kura vērsta uz gados jaunākiem cilvēkiem;

22. uzsver, ka finanšpratībai ir nepieciešama finanšu pieejamība, un tāpēc aicina valstu un Eiropas kompetentās iestādes, īpaši uzraudzības iestādes, nodrošināt spēkā esošo tiesību aktu izpildi, lai panāktu, ka tirgū pieejamie finanšu instrumenti ir viegli pieejami, riskam atbilstoši un nodokļu ziņā pievilcīgi un ka pārredzamā un saprotamā veidā tiek sniegta visa nepieciešamā informācija par to nosacījumiem;

23. saprot, ka pašreizējais finanšu pakalpojumu tiesiskais regulējums, lai gan tā mērķis ir uzlabot pārredzamību, aizsardzību un informācijas atklāšanu, bieži vien ir pārāk sarežģīts, lai atbalstītu patiesi uz informāciju balstītus lēmumus vidusmēra iedzīvotājam; atzīst, ka ir svarīgi garantēt ES iedzīvotāju izpratni par finanšu produktiem, un uzsver, ka finanšu izglītības iniciatīvas nevar aizstāt nepieciešamību pēc spēcīga ieguldītāju aizsardzības regulējuma;

24. uzsver nozīmi un pievienoto vērtību, ko sniedz publiskais atbalsts, proti, atbilstošas nodokļu politikas veidā, finanšpratības iniciatīvām, kuru veicinātāji ir finanšu pakalpojumu sniedzēji un nozares ieinteresētās personas;

25. atzīst ES uzņēmumus par nozīmīgiem dalībniekiem vispusīgā pieejā finanšpratības uzlabošanai Eiropas Savienībā un par būtiska ieguldījuma devējiem iedzīvotāju finanšu stabilitātē;

26. uzsver, ka ES vai valstu iniciatīvu finanšpratības veicināšanai kontekstā prioritāte būtu jāpiešķir tām iniciatīvām, kas vērstas uz reģioniem, kuriem raksturīga vāja ekonomikas izaugsme, zems uzkrājumu līmenis un ievērojami parādi, kas radušies patēriņa kredītu dēļ, un kuros mājsaimniecības ir pakļautas lielākam pārmērīgu parādsaistību riskam;

27. uzsver, ka finanšpratības stiprināšana nav iespējama bez iedzīvotāju labākas piekļuves finansēm; prasa izstrādāt piekļūstamākus finanšu instrumentus visiem iedzīvotājiem, it sevišķi tiem, kuri meklē iespēju veikt savus pirmos ieguldījumus; prasa stiprināt tiesību aktus, lai nodrošinātu, ka finanšu instrumenti ir viegli piekļūstami un iedzīvotājiem tiek sniegta vajadzīgā informācija pārredzamā un saprotamā veidā; šajā saistībā atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par uzkrājumu un investīciju kontiem kā atbalsta pasākumu, lai radītu labākas finanšu iespējas iedzīvotājiem, kas vēlas investēt, un prasa šādus instrumentus darīt pieejamus visās dalībvalstīs kā daļu no satvara, kura mērķis ir veidot investīciju kultūru Eiropas Savienībā;

28. ierosina izveidot brīvprātīgu Eiropas mēroga tīklu, kurā būtu iesaistītas gan valstu, gan Eiropas līmeņa ieinteresētās personas un kompetentās iestādes, lai, balstoties uz konkrētiem transversāliem un visaptverošiem risinājumiem, uzlabotu finanšpratības līmeni un panāktu ilgtermiņa ieradumu maiņu tādās jomās kā budžeta plānošana, uzkrājumi un piemērotu produktu izvēle, ietverot pētījumus par esošajām zināšanu nepilnībām; uzsver, ka šādam tīklam arī turpmāk jāpaliek pēc sava rakstura tehniskam, brīvam no politiskas un komerciālas iejaukšanās un ar pārredzamu pārvaldības struktūru; šajā sakarā uzsver vajadzību izvairīties no pastāvīgu birokrātisku struktūru veidošanas un līdz minimumam ierobežot dārgu ārējo ekspertu izmantošanu, lai pieejamie resursi galvenokārt tiktu piešķirti pakalpojumiem un projektiem, kas ir tieši paredzēti ES iedzīvotājiem;

29. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos organizēt regulārus darbsemināru ar mērķi veicināt līdzīgu privātā sektora un bezpeļņas organizāciju finanšpratības speciālistu Eiropas mēroga tīkla un kopienas izveidi; uzsver, ka paraugpraksi, rīcības kodeksus un vadošos principus attiecībā uz finanšpratību nevajadzētu izstrādāt izolēti; tādēļ mudina Komisiju apsvērt iespēju *ad hoc* vai pastāvīgi šajā kopienā iesaistīt valdības aģentūras un valstu kompetentās iestādes;

30. uzsver, ka ieguldīšana finanšpratībā sniedz lielu atdevi ekonomikas izaugsmes un personu, uzņēmumu un publisko finanšu stiprināšanas

ziņā; tādēļ atzinīgi vērtē nesen ES 2026. gada budžeta ietvaros apstiprināto izmēģinājuma projektu, kas veltīts finanšpratībai;

31. uzsver, ka visas stratēģijas – gan dalībvalstu, gan ES līmenī – būtu jāizstrādā un jāīsteno koordinācijā ar publiskajām iestādēm, pilsoniskajām organizācijām, universitātēm, arodbiedrībām un privātajām ieinteresētajām personām; uzsver, ka valstu valdību un Komisijas izstrādātajos pasākumos būtu jāņem vērā tirgus dalībnieku loma;

32. aicina dalībvalstis iekļaut finanšpratības rādītājus savās finansiālās iekļautības stratēģijās un ar inovatīviem juridiskiem un administratīviem instrumentiem veicināt uzkrājumu veidošanu un privātos ieguldījumus;

33. aicina Padomi sniegt ieteikumu, ar ko noteiktu kopīgus principus un minimālos standartus finanšu izglītībā, pamatojoties uz pieeju, kas ietver publiskā sektora un privāto dalībnieku sadarbību; ierosina, lai ES kā atsauces materiālu paraugprakses, pētījumu un rīku apkopošanā automātiski iekļautu universitāšu, pilsoniskās sabiedrības organizāciju, domnīcu un finanšu iestāžu ieguldījumu, kas jau veicina iniciatīvas ar labiem rezultātiem;

Finanšpratība kā uzkrājumu un investīciju savienības stūrakmens

34. atzinīgi vērtē Komisijas 2025. gada 30. septembra paziņojumu “Finanšpratības stratēģija ES” un pieņem zināšanai tajā ietvertos četrus pīlārus, uzsverot, ka pēc šādas svarīgas iniciatīvas attiecīgā gadījumā iespējami drīzāk jāveic konkrēti pasākumi;

35. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu rīkot plašu komunikācijas un sociālo mediju kampaņu par finanšpratību, kā izklāstīts ES finanšpratības stratēģijā; uzskata, ka šādai kampaņai vajadzētu būt pastāvīgai, daudzās valodās un ES mērogā, izstrādātai sadarbībā ar valstu iestādēm, sabiedriskajām raidorganizācijām, kultūras tīkliem un neatkarīgām faktu pārbaudes organizācijām un vērstai uz to, lai atmaskotu finanšu dezinformāciju, veicinātu drošu uzvedību tiešsaistē un brīdinātu iedzīvotājus, jo īpaši jauniešus un vecākus cilvēkus, par izplatīto krāpšanos finanšu jomā; uzskata, ka valstu kompetentajām iestādēm būtu mērķorientēti jāvēršas pie sabiedrības sociālajos un tradicionālajos medijos, lai uzlabotu informētību un finanšpratību;

36. atgādina, ka Eiropadome ir aicinājusi veikt steidzamus pasākumus, sākot ar skolām, lai veicinātu finanšpratību sabiedrībā; uzsver, ka jaunā ES finanšpratības stratēģija un tajā izklāstītie pasākumi ir paredzēti tam, lai ievērojami uzlabotu finanšu izglītības līmeni visā Eiropā, un tie būtu jāizmanto kā instruments, lai veicinātu ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, kā arī finansiālo vienlīdzību un vienlīdzīgas iespējas;

37. norāda, ka Komisijas finanšpratības stratēģija, kas ir daļa no uzkrājumu un investīciju savienības, ir vērsta uz konkurētspēju un uzkrājumu un investīciju atbrīvošanu, taču uzsver, ka tajā būtu jāiekļauj arī vienlīdzīgu iespēju veicināšana un iespēju nodrošināšana finanšu jomā visiem iedzīvotājiem; prasa veikt konkrētus pasākumus, lai iedzīvotāji, it sevišķi no mazāk aizsargātām grupām, varētu veidot, pārvaldīt un palielināt savu labklājību; mudina finanšpratībai piemērot vispusīgu pieeju un to izmantot kā instrumentu, ar ko veicina ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, kā arī finansiālo vienlīdzību un vienlīdzīgas iespējas;

38. uzsver, ka ir svarīgi balstīt valstu un ES finanšpratības stratēģijas uz atbilstošiem pierādījumiem un analīzi, kas pielāgota katras jurisdikcijas konkrētajam raksturam; atgādina par nepieciešamību pēc finanšpratības sistēmiskās uzraudzības un izvērtēšanas, lai nodrošinātu salīdzināmus datus progresa laika gaitā novērtēšanai, un uzsver, ka ir būtiski mācīties no paraugprakses dalībvalstīs;

39. aicina Komisiju iekļaut uzņēmējdarbību finanšpratības stratēģijas darbības jomā un dalībvalstīm paredzētā instrumentu kopumā, lai uzlabotu koordināciju šajā jomā;

40. atbalsta mērķi īstenot ES rīcības plānu tiešsaistes finanšu krāpšanas jomā un atgādina par nepieciešamību pievērsties augstajam finanšu krāpšanas līmenim ar iedarbīgiem preventīviem un mazināšanas pasākumiem regulatīvajā, uzraudzības un administratīvajā līmenī;

41. uzsver, ka ir vairāk jācenšas vairot izpratni par pensijām, lai veicinātu ES iedzīvotāju pensiju drošību un garantētu, ka ES iedzīvotāji apzinās, cik svarīgas ir valsts noteiktās pensijas, aroda pensijas un papildu privātās pensijas; atgādina, cik svarīgi ir apdrošināšanas un pensiju produkti kā uzkrājumu kanāli, kas labvēlīgi ietekmē gan iedzīvotāju finanšu stabilitāti un drošību, gan konkurētspējīgus kapitāla tirgus, veicinot uzkrājumu un investīciju savienības attīstību;

42. aicina Komisiju un Eiropas uzraudzības iestādes uzturēt, paplašināt un regulāri atjaunināt piekļūstamu ES un valstu finanšu izglītības iniciatīvu repozitoriju ar meklēšanas iespējām, kā aprakstīts Komisijas paziņojumā, ietverot arī paraugpraksi attiecībā uz programmām darbavietās, jauniešu iesaistes projektiem un kopienā balstītām pieejām, lai atbalstītu dalībvalstu labo piemēru izvēršanu; uzsver, ka šis repozitorijs būtu jāveido uz esošajām platformām un infrastruktūras un tam būtu pēc iespējas vairāk jāizmanto valstu un privātie resursi, lai novērstu darba dublēšanos, kas radītu lielāku slogu ES budžetam; uzsver, ka galvenā uzmanība būtu jāpievērš pieejamās informācijas kvalitātei un salīdzināmībai; uzstāj, lai šajā repozitorijā būtu īpaša sadaļa ar kiberdrošības un krāpšanas novēršanas resursiem, kas izveidoti sadarbībā ar valstu kiberdrošības aģentūrām; uzsver, ka repozitorijā būtu jāiekļauj arī

inovatīvas un pārbaudītas trešo valstu iniciatīvas, ko varētu izmantot ES rīcības plānu izstrādē, vienlaikus saglabājot izmaksu efektivitāti un neradot nepamatotu papildu administratīvo slogu iesaistītajām ieinteresētajām personām;

43. uzsver, ka finanšpratības projekti, ko finansē vai līdzfinansē ES vai vada publiskās iestādes, būtu jāpapildina ar stingriem novērtēšanas rīkiem, tostarp attiecīgā gadījumā *ex post* izvērtējumiem vai anketām, kas paredzētas, lai novērtētu finanšpratības izglītības saņēmēju finanšu zināšanu attīstību un to, kādā mērā ir mainījušies viņu finansiālie paradumi;

44. aicina Komisiju līdz 2027. gada beigām ziņot par finanšpratības stratēģijas ieviešanu un efektivitāti, attiecīgā gadījumā sniedzot informāciju par katru dalībvalsti un mērķrādītāju atsevišķi, tostarp par vēstnieku tīkla rezultātiem, ierosināto rīcības kodeksu un ES mēroga komunikācijas kampaņu, vajadzības gadījumā ierosinot turpmāku rīcību; aicina Komisiju šos konstatējumus iesniegt Parlamentam; aicina Komisiju reizi trijos gados publicēt progresa ziņojumu šajā sakarā un/vai Eirobarometra aptauju par finanšpratību;

45. atzīst, ka finanšpratību var iegūt daudzos veidos un ka šāda pieeju daudzveidība sniedz ieguvumus; atzīst arī, ka cilvēki jau tagad izzina privāto ieguldījumu iespējas ar viegli izmantojamiem produktiem, piemēram, ar biržā tirgotiem fondiem, nereti izmantojot tiešsaistes portālus vai digitālās lietotnes; uzsver, ka privāto ieguldītāju palielināta dalība finanšu tirgū ir vērtīga sabiedrībai un personu finansiālajai drošībai, ja šāda dalība ir balstīta uz informāciju; atzinīgi vērtē virzību uz ES iedzīvotāju ieguldījumu kultūru, ko daļēji veicina mediji un dalība tiešsaistē, un prasa šo virzību paātrināt;

46. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos virzīties uz regulējuma vienkāršošanu un sagaida, ka tās centieni šajā jomā mazinās finanšu produktu sarežģītību, vienlaikus aizsargājot augstus ieguldītāju aizsardzības standartus; aicina Komisiju saistībā ar iespējamām banku pakalpojumu, finanšu tirgu vai apdrošināšanas tiesiskā regulējuma jomas iniciatīvām, kas nodrošina finanšu produktu labāku pārredzamību un saprotamību galalietotājiem, piemērot savas finanšpratības stratēģijas principus, kā arī proporcionalitātes, subsidiaritātes un uz pierādījumiem balstītas analīzes principus, nemazinot pašreizējo patērētāju un ieguldītāju aizsardzības līmeni; turklāt uzskata, ka ir svarīgi šos principus apsvērt plānotajā izglītības paketē, kas tika piesaukta Komisijas 2026. gada darba programmā;

47. uzsver, ka ir vajadzīga sistemātiska politikas saskaņotība starp finanšpratību, privāto ieguldītāju aizsardzības noteikumiem, Eiropas uzkrājumu un investīciju kontu plānu, citām uzkrājumu un investīciju savienības iniciatīvām un banku un finanšu tirgu noteikumiem, lai garantētu patērētāju aizsardzību un iedzīvotājiem nodrošinātu

pārredzamu, riska ziņā atbilstīgu, bet viegli piekļūstamu finanšu produktu piedāvājumu;

48. uzsver, ka finanšpratībai ir jāietver arī kiberdrošības prasmes, tostarp pikšķerēšanas, tiešsaistes krāpšanas un MI ģenerētas krāpšanas atpazīšana, un aicina Komisiju sasaistīt savas finanšpratības un kiberdrošības stratēģijas, organizējot koordinētas sabiedrības informēšanas kampaņas;

49. atbalsta ikgadējas "Eiropas finanšu izglītības dienas" noteikšanu, lai popularizētu notiekošās informēšanas iniciatīvas kā turpinājumu Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2025. gada 16. jūlija atzinumam "Finanšpratība un finanšu izglītība eiropiešiem";

50. atkārtoti prasa nodrošināt sistemātisku saskaņotību ar likumdošanas instrumentiem, kas nav saistīti tikai ar finanšu pakalpojumiem un banku sektoru, un pasvītro, ka ir svarīgi garantēt, ka saistībā ar gaidāmo digitālā taisnīguma aktu un Digitālo pakalpojumu akta izpildes panākšanu tiek ņemti vērā finanšpratības jautājumi, lai tiešsaistes platformu pienākumi un patērētāju tiesību noteikumi atbalstītu finanšpratības rezultātus un drošus digitālo investīciju ciklus;

51. norāda, ka digitālā revolūcija, ko radīja MI, sniedz iespēju apvienot finanšu izglītību ar digitālo pratību, jo ar MI un dažādu digitālo rīku palīdzību finanšu izglītību var personalizēt; aicina Komisiju ziņojumā, ko tā iesniegs Parlamentam, aplūkot MI potenciālu, riskus un ierobežojumus saistībā ar finanšpratības veicināšanu, ietverot personalizētus MI vadītus izglītojošus rīkus, kas pielāgoti dažādu lietotāju vajadzībām, un MI tehnoloģiju izmantošanu dažādu krāpšanas veidu, dziļviltojumu un citu MI ģenerētu draudu atklāšanā;

52. uzsver, ka MI var atbalstīt cenas ziņā pieejamu finanšu konsultāciju izplatīšanu, darīt iespējamu personalizēta portfeļa automatizētu izveidi, paplašināt finanšu izglītības programmas un nodrošināt pielāgotus pamudinājumus uz rīcību, kas ir optimāla personas finanšu mērķiem; norāda, ka MI rīki var būt arī saistīti ar lieliem riskiem atkarībā no tā, kā finanšietekmētāji tos izmanto; aicina Komisiju šajā sakarā rūpīgi apsvērt, kā risināt jautājumu par MI ietekmi, un mazināt iespējamos riskus, tostarp saistībā ar personas datu izmantošanu;

53. mudina Komisiju ES salīdzināšanas mehānismā integrēt uzkrājumu un investīciju kontu valsts salīdzināšanas shēmas ar visas maksas ierēķinošiem ieguldījumu salīdzināšanas kalkulatoriem un vizuāliem skaidrojumiem arī par tādiem aspektiem kā risks un ienesīgums, saliktie procenti (*compounding*), inflācija un maksas;

54. šajā sakarā atkārtoti norāda, ka ir svarīga uzkrājumu un investīciju kontu pārnesamība starp pakalpojumu sniedzējiem un pāri robežām, lai sasniegtu uzkrājumu un investīciju savienības mērķus un uzlabotu

informētību par finansēm un finanšpratību; šajā kontekstā saprot, ka ES uzkrājumu un investīciju kontu pārnesamībai ir jābūt lētai un tā nedrīkst izraisīt ar nodokli apliekamus notikumus;

55. aicina Komisiju pamatīgi izvērtēt iespēju izstrādāt visaptverošu ziņojumu, lai apzinātu tādu eventuālu mērķtiecīgu likumdošanas iniciatīvu nepieciešamību un pievienoto vērtību, kuru mērķis būtu būtiskus tiesību aktus vienkāršot un pielāgot politiskajiem mērķiem uzlabot finanšu, digitālo, datu un mediju pratību;

56. pasvītro finanšpratības iniciatīvu un satura nozīmi, pievēršoties arī to investīciju ietekmei uz reālo ekonomiku, kuras virza korporatīvās sociālās atbildības standarti, proti, vides, sociālie un pārvaldības standarti, un to plašākai vērtībai sabiedrībā;

57. uzsver pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” projektu potenciālo pievienoto vērtību finanšpratības, digitālās ietekmēšanas un privāto ieguldītāju aizsardzības jomā saskaņā ar nepieciešamību piesaistīt ES globālus biheiviorālo finanšu talantus;

58. uzsver, ka ir svarīgi finanšu izglītības iniciatīvās integrēt vispusīgu un uz pierādījumiem balstītu informāciju par kriptoaktīviem;

Finanšietekmētāju un digitalizācijas atbildība par finanšpratības uzlabošanu Eiropā

59. uzsver pieaugošo nozīmi, kāda ir finanšietekmētājiem kā finanšu informācijas sniegšanas starpniekiem, kuri bieži par mērķi izvēlas jauniešus un auditorijas, kam iepriekš pievērsta nepietiekama uzmanība; norāda uz viņu potenciālu uzlabot finanšpratību, bet atgādina, ka tiem ir jāievēro spēkā esošie noteikumi par finanšu reklāmu un patērētāju aizsardzību un jāuzņemas lielāka atbildība pret savu auditoriju un jāatskaitās tai; atzīst, ka finanšietekmētāji ir arvien pamanāmāki kā komercpaziņojumu par finanšu vai investīciju pakalpojumiem sniegšanas galvenais kanāls;

60. saprot, ka sociālo mediju saturs sniedz sabiedrībai piekļūstamu informācijas plūsmu, un uzsver, ka jebkādu finanšpratības iniciatīvu mērķim vajadzētu būt atbildīgas un piekļūstamas zināšanu kopīgošanas veicināšanai, nevis finanšietekmētāju radošuma vai komunikācijas ierobežošanai;

61. atkārtoti pauž, ka pastāv skaidrs nošķīrums starp finanšietekmētājiem, kas darbojas pārredzami, proti, deklarē interešu konfliktus un popularizē izglītojošu saturu, un indivīdiem, kas izmanto finanšu izglītību kā līdzekli, rīkojoties krāpnieciski vai ļaunprātīgi, reklamējot neatļautus produktus vai sniedzot neprofesionālus padomus, tostarp tiešā veidā sūtot ziņas cilvēkiem vai sūtot saites uz grupas ziņojumapmaiņas kanāliem, lai reklamētu spekulatīvus produktus un derības vai azartspēles, bieži vien pārkāpjot ES noteikumus par maldinošu reklāmu un patērētāju

aizsardzību; atzīst, ka dažu šo finanšietekmētāju pamatdarbība bieži vien ir balstīta uz uzmanības piesaistīšanu un ka tas var novest pie tādu augsta riska spekulatīvu produktu reklamēšanas, kas nav piemēroti privātajiem ieguldītajiem, un tāpēc ir vajadzīga īpaša valstu un ES iestāžu pieeja; tādēļ uzsver, ka šajā sakarā ir vajadzīga efektīva ES tiesību aktu izpildes nodrošināšana pāri robežām, un uzsver Patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības tīkla lomu tā paveikšanā;

62. mudina finanšietekmētāju kopienu saņemt finanšu apmācību, lai viņi varētu sagatavot neatkarīgu saturu un pārbaudīt informācijas patiesumu; mudina dalībvalstis piedāvāt finanšietekmētājiem apmācību par juridiskajām saistībām un finanšu izglītības pamatiem, ko nodrošina publiskās iestādes un akreditēti pakalpojumu sniedzēji;

63. norāda, ka, lai gan uz finanšu konsultantiem attiecas stingras regulatīvās prasības, finanšietekmētāji var *de facto* darboties kā tiešsaistes finanšu konsultanti, taču pagaidām uz tiem neattiecas nekāds konkrēts tiesiskais regulējums, darot iespējamu maldinošu praksi; šajā saistībā norāda, ka tiks ieviestas izmaiņas ar ierosināto direktīvu, kas groza Direktīvas 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ES, 2014/65/ES un (ES) 2016/97 attiecībā uz ES privāto ieguldītāju aizsardzības noteikumiem (Privāto ieguldījumu stratēģijas omnibus direktīva), kuras mērķis ir novērst riskus, ko privātajiem ieguldītājiem rada finanšietekmētāji, piemērojot pienākumus finanšietekmētājiem un finanšu pakalpojumu uzņēmumiem, kas iesaistās to pakalpojumos; tomēr norāda, ka daži finanšietekmētāji nav iesaistīti pilnvarotās finanšu iestādēs un arī nepiedāvā atļautus finanšu produktus vai konsultācijas, tādēļ uz tiem neattiecas kompetento iestāžu uzraudzība;

64. mudina Komisiju gaidāmo Eiropas rīcības kodeksu privātām un bezpeļņas organizācijām nepārprotami attiecināt uz finanšietekmētājiem un platformām ar finansiālu saturu, proti, izveidot brīvprātīgu zīmogu satura veidotājiem, kas to ievēro, lai noteiktu kopīgas minimālās prasības attiecībā uz pārredzamību, interešu konfliktu pārvaldību un sniegtās informācijas kvalitāti; uzsver, cik svarīgi ir pienākumi un ētikas standarti finanšietekmētājiem, kā arī zīmoliem, kas ar tiem sadarbojas, ņemot vērā to potenciālo ietekmi uz auditorijas finansiālo labklājību;

65. norāda, ka saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu finanšu starpniekiem ir jāievēro noteikumi, kuru mērķis ir nodrošināt augstus ieguldītāju aizsardzības standartus; turklāt norāda, ka obligātie noteikumi – un attiecīgie ieguldījumi –, kuru mērķis ir uzlabot finanšu konsultantu tehnisko lietpratību, ir tā neatņemama sastāvdaļa; norāda, ka vienošanās, kas panākta par atjaunināto privāto ieguldījumu stratēģiju, paredz ieviest prasību par rakstisku vienošanos starp finanšietekmētājiem un investīciju uzņēmumiem, uzlabojot pārredzamību un privāto ieguldītāju aizsardzību;

66. uzsver nepieciešamību pēc skaidra un efektīva satvara, saskaņā ar kuru valsts kompetentās iestādes var uzraudzīt un pārraudzīt finanšietekmētājus, lai aizsargātu patērētājus pret maldinošu informāciju un interešu konfliktiem un saglabātu uzticēšanos tiešsaistes finanšu izglītībai;

67. aicina tiešsaistes platformas pārredzamā veidā atklāt patērētājiem riskus, kas saistīti ar augstāka riska finanšu instrumentiem, piemēram, izmantojot brīdinājumus par risku, un ieviest "pārzini savu reklāmu" (*know-your-promotion*) rīkus komerciāla satura marķēšanai; iesaka ieviest ātrus un efektīvus mācīšanās instrumentus, kas būtu integrēti sponsorētā saturā un atbilstu ES/ESAO kompetences satvariem, kā arī atsauktos uz uzticamiem publiskiem resursiem;

68. uzsver, cik svarīgi ir saistībā ar tiešsaistes komercpaziņojumiem efektīvi uzraudzīt ES tiesisko satvaru, jo īpaši Digitālo pakalpojumu aktu un Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu, un panākt tā izpildi, lai aizsargātu patērētāju labbūtību un samazinātu tiešsaistē nodarīta finansiāla kaitējuma riskus;

69. aicina platformas turpināt popularizēt pamanāmus un likumīgus izglītojošus kanālus finanšpratības jomā un uzsver platformu pienākumu apzināt un mazināt maldinoša satura un tiešsaistes krāpšanas riskus, arī ieviešot inovatīvus aspektus komercpaziņojumu marķēšanas jomā, risinājumus brīdināšanai par riskiem un paātrinātas paziņošanas un rīcības procedūras pret nelikumīgu vai nepārprotami kaitīgu saturu; norāda, ka ir svarīgi, lai tiesiskais regulējums būtu elastīgs un spētu integrēt jaunas finanšu tirgu tendences, tādējādi nodrošinot, ka regulatīvā reakcija neatpaliek no reālās pasaules norisēm, arī tām, kuras saistītas ar sociālajiem medijiem un finanšietekmētājiem;

70. mudina platformas pilnveidot savas spējas identificēt un apstrādāt saturu, kas varētu sekmēt piramīdas shēmas vai citu potenciāli maldinošu praksi, kura vērsta uz nepieredzējušiem privātajiem ieguldītājiem; uzsver nepieciešamību platformām ātri un obligāti iejaukties, lai izņemtu maldinošu vai krāpniecisku saturu, paredzot šādās darbībās iesaistītajiem ietekmētājiem konkrētas sekas;

71. uzsver, ka ir vajadzīgas finanšietekmētājiem paredzētas izglītojošas programmas, lai nodrošinātu, ka viņi pilnībā izprot piemērojamo tiesisko regulējumu, ētikas standartus, pārredzamības un informācijas atklāšanas pienākumus un to, ka ir svarīgi skaidri un pietiekami informēt gan par ieguvumiem, gan riskiem, kas saistīti ar viņu reklamētajiem produktiem vai pakalpojumiem; turklāt aicina dalībvalstis veicināt finanšietekmētāju apmācību par tiesību normām un ētikas standartiem, kas tiem jāievēro, reklamējot finanšu produktus;

72. uzsver finanšietekmētāju sociālo atbildību, ņemot vērā viņu spēju iegūt jaunu auditoriju, un viņu ieguldījumu finanšpratības līmeņa paaugstināšanā; tāpēc aicina šos digitālos dalībniekus sniegt ieguldījumu Eiropas finanšpratības stratēģijas izstrādē un piedalīties pasākumos un iniciatīvās, ko atbalsta Komisija un/vai dalībvalstis, vienlaikus ievērojot visaugstākos neatkarības un pārredzamības standartus un noteikumus par objektīvu finanšu reklāmu;

73. paziņo, ka vēlas palīdzēt novērtēt pievienoto vērtību, kuru sniedz ES norādījumi par finanšietekmētāju paziņojumiem, ņemot vērā potenciāli negatīvo ietekmi, ko rada riskantu produktu reklāma un nepārbaudīti vai maldinoši ieteikumi, kurus, nenesot pienācīgu atbildību, atbalsta daži dalībnieki;

74. vērš uzmanību uz to, ka, ja finanšietekmētāji sociālajos medijos dalās ar jebkādiem viedokļiem saistībā ar kāda finanšu instrumenta vērtību vai cenu vai iesaka investīciju stratēģiju, pat ja tikai izglītojošā nolūkā, viņi, iespējams, publicē investīciju ieteikumu, uz kuru attiecas Tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulas[5] darbības joma; norāda, ka daži sociālajos medijos publicētie publiskie paziņojumi var būt saistīti ar tirgus ļaunprātīgas izmantošanas riskiem, t. i., tirgus manipulāciju, iekšējās informācijas izmantošanu un iekšējās informācijas nelikumīgu izpaušanu[6];

75. mudina Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi un dalībvalstu iestādes izdot praktiskus norādījumus par to, kad sociālo mediju publikācijas ir uzskatāmas par investīciju ieteikumiem saskaņā ar ES tirgus ļaunprātīgas izmantošanas noteikumiem un precizēt izpaušanas pienākumus;

76. atzīmē MI radīta finanšu satura pieaugošo izmantošanu un prasa izstrādāt MI izcelsmes atklāšanas un ūdenszīmes standartus saskaņā

---

5 Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 596/2014 par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK un Komisijas Direktīvas 2003/124/EK, 2003/125/EK un 2004/72/EK (OV L 173, 12.6.2014., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/596/oj).

6 "Brīdinājums cilvēkiem, kas sociālajos medijos publicē investīciju ieteikumus", kuru 2024. gada 6. februārī izdeva Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde.

ar Mākslīgā intelekta aktu[7] un nozares norādījumiem par MI izmantošanu privāto ieguldījumu pakalpojumos;

77. aicina Komisiju pilnībā piemērot ES digitālās jomas noteikumus, it sevišķi Digitālo pakalpojumu aktu, lai nodrošinātu, ka tiešsaistes platformas uzņemas pilnu atbildību par risku mazināšanu un patērētāju aizsardzību pret tiešsaistes krāpšanu un finanšu krāpšanu, tostarp ar MI radītiem dziļviltojumiem; turklāt aicina Komisiju, dalībvalstis un Eiropas uzraudzības iestādes stiprināt uzraudzības un agrīnas atklāšanas spējas, cita starpā izmantojot progresīvus analītiskos rīkus, lai labāk aizsargātu ieguldītājus un uzticēšanos finanšu tirgum, jo sabiedrības uzticēšanās ir pamatā finanšpratības veidošanai un privāto ieguldījumu izvēršanai;

78. atgādina, ka saskaņā ar Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu dalībvalstīm ir pienākums veicināt medijpratību un veikt pasākumus tās attīstīšanai, un ziņot Komisijai par šo jautājumu; mudina valstu mediju regulatorus medijpratības attīstīšanas pasākumos ietvert ar finanšpratību un finanšietekmētājiem saistītus jautājumus;

79. aicina Eiropas Mediju pakalpojumu padomi un Eiropas Digitālo pakalpojumu padomi sniegt turpmākus norādījumus par iespējamām darbībām, kuru mērķis ir palielināt digitālo pratību un medijpratību, tostarp par darbībām, kas saistītas ar finanšietekmētājiem, un pastāvīgi veikt koordinētas darbības, kuru mērķis ir pēc iespējas samazināt risku, ka lietotāji varētu kļūt par upuriem finanšu krāpšanai vai slēptiem komercpaziņojumiem, kas saistīti ar finanšu vai investīciju pakalpojumiem;

80. ierosina Komisijai sarīkot Eiropas mēroga samitu, iesaistot finanšietekmētājus, finanšu pakalpojumu un finanšu tehnoloģiju uzņēmumu pārstāvjus, patērētāju pārstāvjus un regulatorus, lai apspriestu paraugpraksi tiešsaistes finanšpratības uzlabošanai un izskatītu piemērotas, samērīgas pieejas (piemēram, pašregulāciju vai brīvprātīgus standartus) nolūkā nodrošināt digitālā finanšu satura precizitāti; iesaka ierosinātajā samitā iesaistīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, arodbiedrības, patērētāju tiesību aizsardzības apvienības, izglītotājus un institucionālās ieinteresētās personas;

81. aicina Komisiju un dalībvalstu valdības sadarboties ar finanšietekmētājiem, lai sagatavotu informatīvas, uz faktiem balstītas, atbildīgas un iesaistošas mērķorientētas mediju kampaņas par iespējām, kuras sniedz privātpersonas dalība finanšu tirgos, un

---

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 13. jūnija Regula (ES) 2024/1689, ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

pievilcīgā veidā uzlabot finanšpratību, lai Eiropas Savienībā veidotu investīciju kultūru;

82. uzsver, ka digitalizācijas un MI izmantošana var sniegt ievērojamu pievienoto vērtību, vairāk izceļot investīciju iespējas, konkurenci un pārredzamību, jo cita starpā tiktu nodrošināti finanšpratības instrumenti, maksu un produktu salīdzinājums un personalizēti peļņas novērtējumi, pamatojoties uz reāllaika tirgus datiem;

°

° °

83. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.